



BILDANDE AV TÖRNBERGETS NATURRESERVAT

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken (1998:808) beslutar länsstyrelsen att förklara det område som avgränsas på karta enligt bilaga 1 och 2, med den gräns som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Länsstyrelsen beslutar samtidigt med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken att upphäva beslutet från 1999-09-01 (dnr 231-7890-95, 61-218). Naturreservatets namn ska även fortsättningsvis vara Törnbergets naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att upphäva föreskrifterna för Törnbergets naturreservat (21FS 2001:16) enligt ovannämnda beslut och förordna att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se Föreskrifter för naturreservatet).

Slutligen beslutar länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att fastställa reviderad skötselplan enligt bilaga 5 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska även fortsättningsvis vara Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft och det ersätter därmed tidigare beslut, varvid tidigare beslut, föreskrifter och skötselplan upphör att gälla. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, varvid tidigare föreskrifter upphör att gälla, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Törnbergets naturreservat
NVR-id:	21-2001165
Kommun:	Ljusdal
Lägesbeskrivning:	Ca 13 km söder om Kårböle, väster om sjön Ängratörn. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	N:6863318, E: 520144
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 1), gränsen är markerad med den svarta streckade linjen.
Fastigheter:	Håvra 6:2 Håvra 6:3
Markägare:	Staten, Privat
Areal (från VIC Natur):	Total areal ca 170 ha (Varav utökning 8 ha) Produktiv skogsmark 158 ha Därav naturskog* 142 ha <small>*Areal från Länsstyrelsens naturskogsinventering</small>
Natura 2000-område:	SE0630100, Törnberget
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Gävleborg
Friluftsliv:	Området är av litet intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden och att vårda och bevara de värdefulla naturmiljöerna i området. Mer specifikt är syftet att skydda de värdefulla livsmiljöerna som utgörs av gammal brandpräglad och naturskogsartad barrblandskog med lövinslag, allt av stort skogshistoriskt och biologiskt värde. De typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för

dessa livsmiljöer i det boreala skogslandskapet ska ha gynnsamt tillstånd*. Strukturerna som död ved och gamla träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området
- Exploateringar och arbetsföretag förhindras i området
- Möjligheten att bibehålla/återinföra brand som störningsfaktor genom naturvårdsbränning, där så är möjligt och lämpligt.
- Brandefterliknande skötsel kan genomföras i delar av området.

Skäl för beslutet

Törnbergets brandpräglade och sedan länge opåverkade skog har stort värde på grund av sin intressanta skogshistoria, samt sitt innehåll av gammal barr- och lövskog med mycket död ved. Området är känsligt för skogsbruk och andra arbetsföretag och bör därför skyddas som naturreservat. I och med att det gamla beslutet upphävs och förevarande beslut träder i kraft förstärks möjligheterna att bevara områdets natur- och upplevelsevärden samt utpekade naturtyper. Det nya beslutet innebär ett ökat skydd av områdets skogsmark genom att ytterligare skog med vissa naturvärden skyddas. För att bevara naturvärdena krävs att skogsbruk upphör och att området skyddas mot verksamheter som kan påverka området negativt. Brand återinförs som störningsfaktor genom möjligheten till naturvårdsbränning.

Naturreservatet omfattar natur som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 som upprättats med ledning av direktiv från EU. Habitaterna taiga (9010), skogbevuxen myr (91D0), öppna mossar och kärr (7140), myrsjöar (3160) och mindre vattendrag (3260), vilka är upptagna i art- och habitatdirektivet ska ha gynnsam bevarandestatus.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B5 nedan och som preciseras i fastställd skötselplan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd

* =Gynnsamt tillstånd (på objektsnivå) är jämförbart med begreppet gynnsam bevarandestatus. Vad som menas med gynnsam bevarandestatus definieras i 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll av de vägar som finns i reservatet. För ägare av fastigheten Ljusdal Håvra 16:2 gäller generellt undantag för väghållning på fastigheten, enligt bilaga 3.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra eller anlägga byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,
4. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämna, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,
5. bedriva mineralutvinning,
6. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,
7. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
8. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar,

2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor samt underhåll och markering av befintliga stigar, enligt karta bilaga 4.
 3. Genomförande av naturvårdsbränning eller brandefterliknande skötselåtgärder, enligt karta bilaga 4. I detta ingår även att anlägga och underhålla mineraljordssträngar som kan behövas ur säkerhetssynpunkt vid naturvårdsbränning.
 4. Återkommande bekämpning av eventuella invasiva, främmande arter och icke inhemska trädslag i naturreservatet.
 5. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.
- C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet*

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,
2. ta ved. Eldning är endast tillåten om egen ved tagits med.
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. skada, plocka eller samla in växter, svampar och lavar,
5. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt skada eller störa djurlivet,
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
7. skada fast föremål eller ytbildning, så som att omlagra eller bortföra sten, gräva, eller därmed jämförligt.

Föreskrift 4 ovan utgör inte hinder för plockning för eget behov av sådana bär, matsvampar och växter som inte är rödlistade.

Föreskrifterna 1 och 5 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Andra bestämmelser som gäller för området

Delar av naturreservatet är även Natura 2000-område (SE0630100, Törnberget). För verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 §§ miljöbalken. För Natura 2000-området finns en upprättad bevarandeplan med länsstyrelsens diarienummer 511-1255-2016.

Även om en verksamhet eller åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter kan anmälan, tillstånd eller samråd ändå krävas t.ex. tillstånd/anmälan till vattenverksamhet eller samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Bakgrund

Törnbergets naturreservat bildades 1999. Redan på 1970-talet uppmärksammade länsstyrelsen att naturskogen väster om Ängratörn kunde hysa framträdande naturvärden. Någon dokumentation av dessa gjordes inte förrän i början av 1990-talet. I sin rapport år 1992 om Ängratörn ger skogsforskaren Per Linder en fyllig bild av skogshistorien med dess många bränder, dimensionsavverkningen och områdets naturvärden. Linder föreslår även att en del av området bör förklaras som naturreservat. År 1995 informerade länsstyrelsen markägarna om planer på naturreservat och att Naturvårdsverket ville köpa området. Efter det anlätades sakkunniga för att värdera ingående skogsfastigheter och med detta underlag förhandla med markägarna om köp. Förhandlingarna slutfördes under våren 1999. Till följd av att ärendet aktualiserades före årsskiftet 1998/99 handlades ärendet enligt då gällande naturvårdslag.

Förändringar i förhållande till tidigare beslut

Genom detta nya beslut utökas naturreservatet med ca 8 hektar skog och beslutet har skrivits om med stöd i den nu gällande Miljöbalken (1998:808) och Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm. Jämfört med det tidigare beslutet har syftet med reservatet formulerats om utifrån den aktuella lagtexten och det generella syftet specificerats och tydliggjorts. En annan skillnad mot tidigare beslut är förbudet att tälta och elda i naturreservatet, som i detta beslut lättas upp till att enbart förbjuda eldning med ved från reservatet. Detta för att främja friluftsliv och inte göra mer inskränkningar i allemansrätten än vad som anses nödvändigt för naturvärdenas bevarande i området.

Reservatet har även fått en ny och uppdaterad skötselplan. Enligt reservatsbeslutet från 1999 skulle skötselplanen som då skrevs gälla till år 2006, varefter en ny plan skulle upprättas. Trots att det stod i det gamla beslutet

att en ny skötselplan för området skulle tas fram ledde detta till att även förändringar i beslutet krävdes, då föreskrifterna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken gällande vad markägare ska tåla behövde preciseras enligt nuvarande rutiner/vägledning om formulering av föreskrifter.

Ärendets handläggning

I samband med en avverkningsanmälan 2018 besöktes området av länsstyrelsen. Då en hel del vindfällen redan skapats på Törnbergets topp skulle en avverkning intill reservatet öka risken för att ett stort antal träd på berget skulle blåsa omkull. Detta i kombination med förekomsten av vissa naturvärden utanför det dåvarande reservatsområdet gjorde att frågan om att kunna utöka naturreservatet lyftes.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälla, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd fastighet. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörd markägare. Värdering av skogsmarken utfördes av värderare Christer Larsson på NA Stefansson AB, i slutet av 2018. Förhandling mellan markägare och Naturvårdsverket genom markägareombud Lars Rubensson och förhandlare Hans Stöckel på HS Fastighetsjuridik AB skedde under våren 2019. Under hösten 2019 kunde avtal skrivas och ersättning betalas ut till markägaren.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, samt Naturvårdsverkets riktlinjer för hantering av befintliga beslut har länsstyrelsen gjort en utredning av konsekvenserna av föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken. Vid utredningen har länsstyrelsen funnit att regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen, samt att den innebär inga eller mycket begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 2 september 2020. Följande synpunkter inkom:

- Skogsstyrelsen har inga synpunkter.
- Ljusdals kommun (Samhällsservicenämnden) är positiva till förslaget till utvidgning av Törnbergets naturreservat. De konstaterar att förslaget inte strider mot översiktsplan, markanvändningsplaner eller andra kommunala intressen. Kommunen är positiv till skydd av områden som bidrar till att den biologiska mångfalden bevaras.
- Naturskyddsföreningen Gävleborg (Ljusdalskretsen) välkomnar alla initiativ till skyddande av naturskogar och tillstyrker Länsstyrelsens förslag gällande utökning av Törnbergets naturreservat.

Naturskyddsföreningen skriver i sitt yttrande att de hoppas att området ska bli välbesökt och att de gärna ser att resurser läggs på tillgänglighet, såsom stigar, vägar och parkeringsmöjligheter. De föreslår även att nya informationstavlor ska inkludera information om områdets skogshistoria. Törnbergets naturreservat har funnits i tjugio år och området har hittills inte varit speciellt välbesökt. I Skötselplanen som nu tagits fram planeras inget underhåll av de befintliga stigarna i reservatet (som i dagsläget är i bra skick). Detta är en prioriteringsfråga och tanken är att dessa resurser behövs mer på andra platser, i andra skyddade områden i länet. Stigarna är däremot markerade på föreskriftskartan, och föreskrifterna medger att dessa stigar ska kunna underhållas, vilket gör att det är fullt möjligt att prioritera att utföra denna skötsel om behovet och resurserna förändras i framtiden. Enligt de nya föreskrifterna tillåts nu tältning och eldning (med medtagen ved), något som tidigare var förbjudet. Denna ändring görs för att underlätta för friluftsliv i området.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet, samt även för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, och/eller skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 7 § miljöbalken får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga

skäl. Bestämmelsen omfattar såväl den geografiska omfattningen av reservatet som syftet och de föreskrifter enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken som gäller i området. Beslut om upphävande får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken gäller att vid prövning av frågor om skydd av områden skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Reservatet ligger längst norrut i en skarpt markerad dalgång, Skrälldalen, och omfattar platåer och brant sluttning mot sjön Ängratörn i länets nordligaste del. Ängratörn, som är minst 48 meter djup, är länets näst djupaste sjö. Den avvattnas mot norr via Ängerån till Ljusnan. Ängratörn har ett förhållandevis litet nederbördsområde och långsam vattenomsättning.

Skogen i området utgörs av drygt 130-åriga bestånd som uppkommit efter skogsbränder, men är även till viss del präglad av dimensionsavverkningar, de så kallade Skrälldalsavverkningarna, som berörde området i slutet av 1800-talet. Trädslagsmässigt dominerar granen i sluttningarna medan tallen dominerar höjdplatån. På vissa håll är lövinslaget i granskogen mycket påfallande, och grova aspar och björkar är ofta de träd som dominerar krontaket. Området har historiskt sett präglats av återkommande bränder. Spår av nio olika brandår har noterats fram till 1850-talet. Området brann i genomsnitt vart 58:e år dessförinnan. Skogens naturvärde ligger i den till större delen naturliga utveckling som fått råda efter den senaste branden och 1800-talets dimensionsavverkningar. Detta har medfört att det dels finns ett stort inslag av lövträd, dels att stamantal och virkesvolym antar höga värden. På många håll är skogen så pass översluten att många träd självdör och faller omkull eller bildar torrakor. Dessa träd ger upphov till viktiga livsmiljöer för lavar, svampar, mossor och insekter. Indirekt gynnar ett sådant skogsbestånd även hålbbyggande och insektsätande fåglar. De kraftiga sluttningarna medför en god tillgång till rörligt grundvatten. Ett par större bäckar skär tvärs igenom området och bildar talrika forsar på sin väg ner mot Ängratörn. Längs båda

dessas bäckar finns en rik flora som avviker starkt mot den övriga skogsmarkens artfattiga växtsamhälle.

Utökningen av reservatet består i grunden av samma skog som i det ursprungliga reservatet; gles äldre tallskog på frisk-fuktig mark. Viss påverkan i form av gallring och körning med maskiner har skett i området och generellt är inslaget av död ved sparsamt, men det finns inslag av gamla tallöverståndare, grova skorstenshögstubbar, gamla grova lumpade tallågor samt spår av brand i form av brandljud och brända stubbar. Delvis är området blockrikt. Skogen står i en västsluttning till Törnberget och har även en funktion som skyddszon mot värdekärnorna i den äldre delen av naturreservatet.

Effekter på ekosystemtjänster

Bildandet av Törnbergets naturreservat inverkar på flera ekosystemtjänster men eftersom området som reservatet nu utökas med är litet blir påverkansgraden genom detta beslut försumbar i de flesta avseenden. Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänster som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald och störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster som är kopplade till skogsbruk.

Bedömning

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av orörda skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att uppfylla miljö kvalitetsmålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt- och djurliv” och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19–21). Ett skydd av området bidrar också till att uppfylla de nationella friluftsmålen ”Skyddade områden som resurs för friluftslivet” samt ”Tillgång till natur för friluftsliv”.

Området ingår i Näsbergsfältet-Skrälldalen, som är ett riksintresse för Naturvård (Nr X19, riksvid 21019). Området ligger även inom den skogliga värde trakten Gebbarnområdet. De skogstyper som ingår i värde trakten är torr-frisk barrblandskog och torr-frisk löv- och lövblandad skog.

Enligt kommunens översiktsplan (Översiktsplan för Ljusdals kommun, antagen 2010-02-22) beskriver man att det i kommunens västra och nordliga delar finns vidsträckta vildmarksområden och orörd natur värd att bevara. Översiktsplanen beskriver att kommunen anser att det är av stor vikt att värdefulla naturtyper bevaras, dels för deras egen värde och för den biologiska mångfaldens skull. Länsstyrelsen bedömer därför att utökandet av naturreservatet överensstämmer med intentionerna i kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen konstaterar att det äldre reservatsbeslutet inte erbjöd ett adekvat skydd för områdets skogliga naturvärden. Dels på grund av att den gamla reservatsgränsen gick längs efter bergets västra kant och dels på grund av att det saknades en adekvat och gällande skötselplan för området.

Genom att ändra naturreservatets gräns och utöka reservatet med knappt 8 hektar ökar möjligheterna att långsiktigt skydda och utveckla den biologiska mångfalden i området. Genom att införliva denna del i naturreservatet förstärks skyddet och möjligheterna att uppnå syftet med naturreservatet ökar. I allt väsentligt ligger det nya beslutet i linje med reservatets ursprungliga syfte. Länsstyrelsen finner därmed att det nya beslutet innebär ett likvärdigt eller starkare skydd för de värden som naturreservat avsatts i syfte att skydda. Givet ovanstående gör länsstyrelsen bedömningen att det finns synnerliga skäl att upphäva det äldre beslutet enligt 7 kap. 7 § miljöbalken och ersätta det med det förevarande.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreservatet.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får

meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet.

Inför detta beslut diskuterades ärendet med enhetschef Petra Forsmark, biolog Helena Persson, jurist Caroline Näslund och skötselhandläggare/biologer Beke Ragelin och Andreas Wedman.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 7.

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill. Ärendet har handlagts och föredragits av biolog Ida Svartholm.

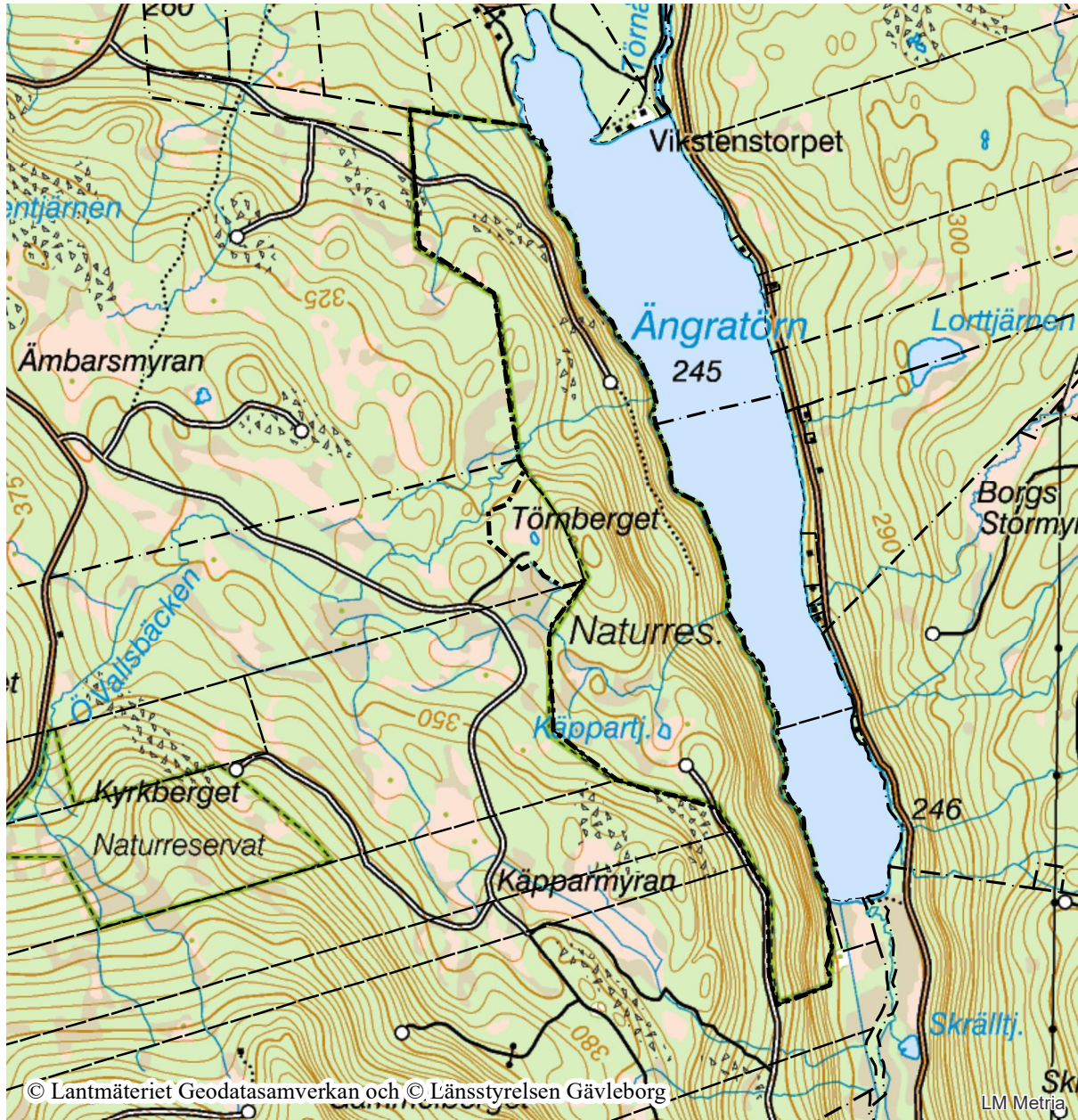
Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Bilagor:

1. Beslutslista
2. Översiktskarta
3. Generellt undantag för väghållning mm
4. Föreskriftskarta
5. Skötselplan
6. Brytpunktskarta med teknisk beskrivning
7. Hur man överklagar
8. Sändlista



Törnbergets naturreservat Beslutskarta



Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6863318 E: 520159

Skala 1:25 000

0 0,25 0,5 1 Kilometer

Beslutskarta för Törnbergets naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

----- Gräns för naturreservatet
- - - - - Fastighetsgränser





Länsstyrelsen
Gävleborg

Törnbergets naturreservat Översiktskarta



Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6863318 E: 520144

Bakgrundskarta: Vägkartan

Skala 1:100 000

0 0,5 1 2 3 4 5 Kilometer

 Törnbergets naturreservat



Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

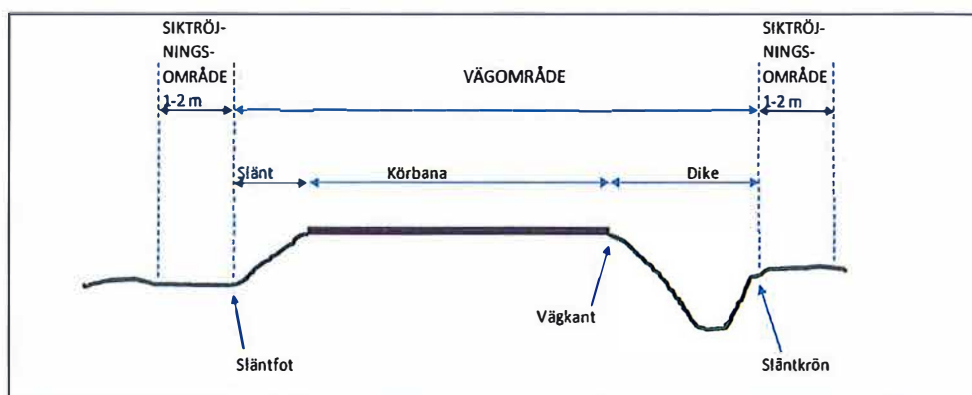
gavleborg@lansstyrelsen.se

GENERELLT UNDANTAG FÖR VÄGHÅLLNING MM

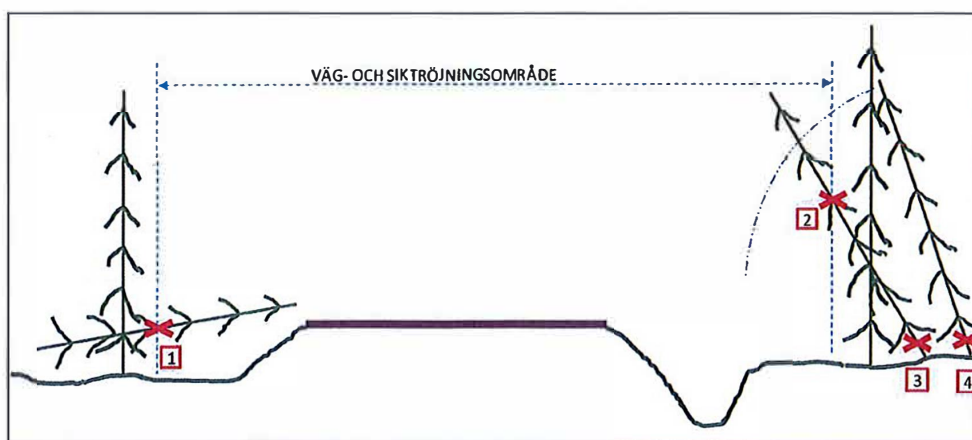
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom t ex dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det s k siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.



Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa s k farliga kanträd mm, i enligt med nedanstående principskiss.



Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

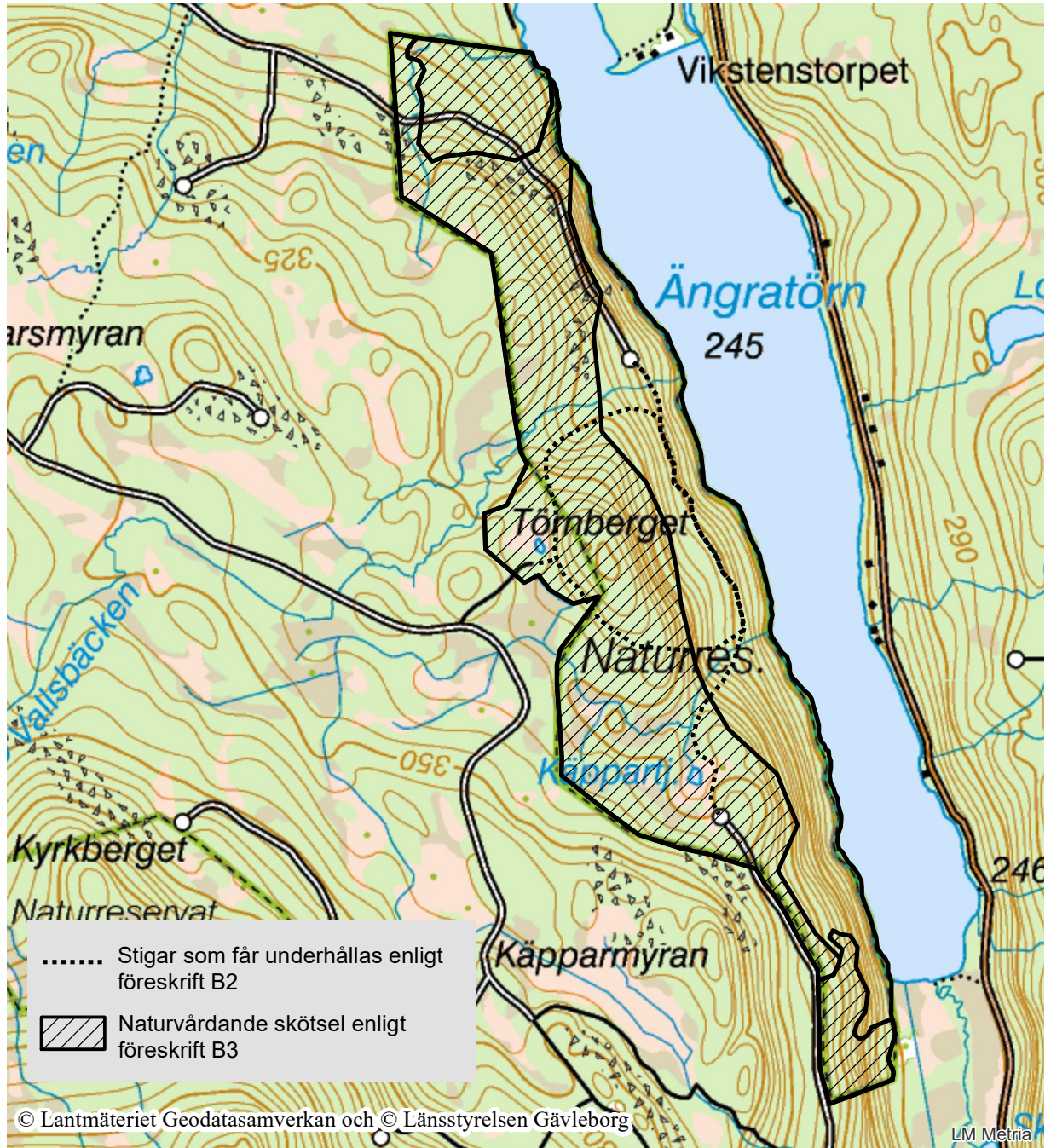
För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd mm, skall kvarlämnas i terrängen. Dock alltid utanför gräns till det s k siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, d v s i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden mm som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, t ex efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, ska länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena. I vissa fall kan sådana åtgärder också kräva tillstånd från Länsstyrelsen.



Länsstyrelsen
Gävleborg

Törnbergets naturreservat Föreskriftskarta



Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N:6863318 E:520159

Skala 1:20 000

0 100 200 400 600 800 1 000 Meter

Föreskriftskarta för Törnbergets naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

— Gräns för naturreservatet

- - - - - Fastighetsgränser



Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Besöksadress

Borgmästarplan

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se



Enheten för skydd av natur

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR TÖRNBERGETS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

I skötselplanen anges bevarandemål för naturreservatets olika skötselområden och åtgärder som behövs för att uppfylla bevarandemålen. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Törnbergets naturreservat
NVR-id	21-2001165
Län	Gävleborg
Kommun	Ljusdal
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 169,9 ha Därav landareal 166,9 ha Produktiv skogsmark 157,9 ha Naturskog* ca 142 ha *Areal från Länsstyrelsens naturskogsinventering
Naturtyper enligt Natura 2000*: *Klassningen gäller gamla delen av reservatet. Troligtvis kan den nya delen föras till naturtypen taiga.	9010 Taiga 106,7 ha 91D0 Skogsbevuxen myr 10,1 ha 7140 Öppna mossar och kärr 2,7 ha 3160 Myrsjöar 0,15 ha 3260 Mindre vattendrag 0,26 ha
Naturtyper landareal (enligt Metrias naturtypskartering KNAS):	Tallskog 43,4 ha Granskog 32,4 ha Barrblandskog 32,6 ha Barrsumpskog 3,2 ha

	Lövblandad barrskog 15,1 ha Triviallövskog 3,1 ha Lövsumpskog 1,6 ha Sumpskogsimpediment 1,7 ha Övriga skogsimpediment 3,3 ha Ungskog 26,4 ha Våtmark 4,1 ha Sjöar och vattendrag 3 ha
Prioriterade bevarandevärden: Naturtyper Strukturer Arter Rödlistestatus anges efter namnet, enligt Artdatabankens rödlista från 2020 S=signalart, §=fridlyst	Taiga Död ved, gamla träd, grova träd <u>Svampar</u> Doftticka, <i>Haploporus odoratus</i> , VU Fläckporing, <i>Anthoporia albobrunnea</i> , S, VU Gränsticka, <i>Phelloglyphus nigrolimitatus</i> , S, NT Rosenticka, <i>Rhodofomes roseus</i> , NT Violmussling, <i>Trichaptum laricinum</i> , NT <u>Mossor</u> Vedtrappmossa, <i>Anastrophyllum hellerianum</i> , NT <u>Kärlväxter</u> Skogsfru, <i>Epipogium aphyllum</i> , S, NT, § Knärot, <i>Goodyera repens</i> , S, VU, §
Bebyggelse och anläggningar	Stigar, skogsbilvägar

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

1.2.1 Bränder

Långt innan människan började påverka skogarna i någon större omfattning fungerade elden som en naturlig störningsfaktor. Återkommande bränder formade skogslandskapet och skapade en stor variation av trädåldrar och

trädslag. Bestånden var generellt sett mer olikåldriga än vad som förekommer idag och inslag av lövträd, gamla träd och döda träd var större, med en större artrikedom och biologisk mångfald som följd. Fuktiga och skyddade miljöer som aldrig eller mycket sällan brann, så kallade brandrefugier, gav livsmiljöer åt arter som inte var anpassade till bränder.

Brandinflytandet har historiskt sett varit mycket stort i området kring Ängratörn. Genom att ta vedprover och räkna årsringar har datering och rekonstruktion av brandhistoriken i området beräknats (1992). Det genomsnittliga brandintervallet före sista branden har varit 59, 44, 59 respektive 69 år i olika delområden på Törnberget. I medeltal för hela området ger det en brand vart 58:e år. Spår av nio olika brandår har noterats fram till 1850-talet. Det bör dessutom ses som minimisiffror eftersom vissa bränder kanske inte gav upphov till brandskador i just de prover som insamlats. Flera av bränderna förekom under år då det brann även på andra håll i dessa delar av Norrland. Till exempel åren 1554, 1624 och 1807 brann det även i Brassberget, NO om Ramsjö, och åren 1807, 1842 samt 1847 brann det i Jämtgaveln, N om Borgsjö i Medelpad.

1.2.2 Skrälldalsavverkningarna

Från 1860-talet till 1800-talets slut skedde stora systematiska avverkningar i området som kom att kallas för Skrälldalsavverkningarna. Det var i början av skogsindustrins och skogsbolagens uppkomst som den stora skogstrakten i Skrälldalen avverkades med hjälp av folk från hela landet, särskilt från Värmland och Dalarna. Med hjälp av yxor och hästar genomfördes omfattande dimensionsavverkningar som i en text från 1957 kallades för förra seklets mest betydande urskogsavverkning. Genom trävarurörelsen och exporten uppstod ett förut oantat naturkapital, och avverkningskampanjen i Skrälldalen var en av de första i sitt slag och bidrog till att öppna ögonen för att skogen var en svensk guldgruva. Flera trävarubolag uppstod, sågverk byggdes upp vid kusten och flottningen i älvarna drog igång.

Under en tid då jordbruket var den enda livsbetingelsen för svenska folket betydde det en fullständig omvälvning i tillvaron att skogen började drivas och bli en inkomstkälla. Skogen hade förut bara tillmätts husbehovsvärde, för husbyggen och som bränsle. Flera arbetare var årsanställda och bosatte sig i byarna omkring, men några fick lov att ta gratis virke av bolagen för att bygga bostäder och bosätta sig i dalen i början av 1850-talet.

Avverkningarna och folkvandringen ökade sedan för varje år med kulmen kring 1877 då 286 hästar och kring tusen man jobbade med att avverka och få ut timret från skogarna. Till och med från Norge och Finland kom skogshuggare till området. Timmervägarna fick rykte om sig att vara de svåraste som någonsin förekommit och dödsolyckor var inte ovanliga. Man fick ta sig fram bland bråte av vindfällan, murkna lågor och jätteträd. Det berättas att i

urskogen vid Skrälldalen fanns träd så grova att den vanliga tre alnar långa stocksågen inte räckte till. Man måste beställa extra sågar om tio fot (dvs 3 meter) från Amerika för att jättarna skulle kunna fällas. En tall som fick stå kvar i många år för att det ansågs otänkbart att forsla den från platsen, var större än att tre skogskarlar kunde nå varandras fingerspetsar runt omkring. År 1890 lät skogsvaktare Haglund fälla trädet och ”Skrälldalens grövsta stock” kördes ner till bygden av Jonas Björk från Björsjö. (Skyttner 1957/Delin 2015, Invasionen i Skrälldalen på 1850-talet)

Efter Skrälldalsavverkningarna har det på den tidigare enskilt ägda marken inom reservatsområdet inte förekommit annan avverkning än plockhuggning av äldre och döda träd. Inom den tidigare bolagsägda marken (som nu ägs av staten) finns däremot spår av 3-4 mindre avverkningar och en större avverkning i början av 1990-talet.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Skogens höga naturvärde grundar sig i den till stora delar naturliga utveckling som fått råda i området efter den senaste branden och 1800-talets dimensionsavverkningar. I stora delar av området är skogen urskogsartad. Det finns ett stort inslag av lövträd, och det finns en kontinuerlig tillgång på död ved genom att träd får självdö och bilda torrakor eller trädlågor. Detta ger bra livsmiljöer för lavar, svampar och insekter, vilket indirekt även gynnar hålbbyggande och insektsätande fåglar. Områdets skogar är barrdominerade, med talldominans på områdets torrare höjdrygg och grandominas i den fuktigare sluttningen ner mot sjön. I reservatsområdet finns även små områden med våtmark och sumpskog. På grund av att de mer eller mindre regelbundna naturliga bränderna i området har upphört blir generellt sett granen mer och mer dominerande.

Reservatets äldsta och mest orörda tallbestånd finns intill Käppartjärnen. Den äldre generationen tallar i detta område är troligen uppkommen efter en brand 1755 (i dagsläget alltså 265 år gamla) och nästa generation tallar verkar ha uppkommit efter en brand 1816 (204 år gamla). Längre norrut i reservatet finns ett bestånd som verkar ha undgått avverkning, stämpelbleckor från 1919, 1956 och 1958 finns på de äldre träden. I de urskogsartade grandominerade partierna finns fortfarande inslag av grova lövträd och tallar som uppkommit efter brand, sedan har granarna föryngrats och etablerat sig succesivt under mycket lång tid. Självgallring pågår och granarna tar över mer och mer. Det finns även mindre bestånd som undgått bränder, där gransuccessionen kommit längre, där äldre granar förekommer och inslaget av andra trädslag är lägre. Från Käpparmyren rinner en bäck, Käpparbäcken, i en djup och brant ravin. I bäckravinen, där det

finns stora block och grottbildningar, växer krävande arter som hägg, strätta, vänderot, älggräs och dvärglummer i den fuktiga och mossrika skogen.

Ett antal sällsynta och rödlistade arter har hittats i området. I rapporten från 1992 lyfts särskilt den lilla orkidén knärot (VU), vars ytliga rotsystem lätt torkar ut och därför inte tål kalavverkning, samt svampen dofticka (VU), som tidigare kallades för nordlig anisticka. Doftickan växer nästan uteslutande på sälg (*Salix caprea*) och föredrar gamla träd i slutna, frodiga, olikåldriga skogar på sluttningar, längs vattendrag, i bäckdalar och raviner. Sedan 90-talet har doftickan anträffats på många tidigare okända lokaler i landet, men trots det är arten ändå ansedd vara på tillbakagång, till stor del på grund av minskningen och försämringen av artens habitat.

Efter inventeringen 1992 har fler fynd av rödlistade arter rapporterats från Törnberget, arter som till stor del är beroende av olikåldriga, under lång tid orörda skogar och behöver kontinuerlig tillgång till död ved och lågor i olika nedbrytningsstadier. Gränsticka (NT), rosenticka (NT), fläckporing (VU), vedtrappmossa (NT) och violmussling (NT) är sådana vedlevande arter som blir allt ovanligare då de inte kan leva i moderna produktionsskogar.

Skogsfru (NT) är ytterligare en orkidé som hittats i området. Skogsfru lever i fuktiga skuggiga skogar med rörligt markvatten och gynnas av lövförna, vilket gör att den ofta förekommer rikligare där granskogen har stort inslag av lövträd, exempelvis i gamla lövbrännor. Skogsfru är en mykoheterotrof orkidé, vilket innebär att plantan saknar klorofyll och lever underjordiskt tillsammans med mykorrhizasvampar större delen av sitt liv. Utbredningen av arten är ojämn med koncentrationer till kalkrika trakter och kuperad terräng i Norrland. Arten är sällsynt och rödlistad i de flesta länder där den förekommer, även utanför Europa.

Vid inventeringen av området 1992 gjordes noteringar av ett antal olika fåglar (30 arter) som påträffades i området. Arter som 1992 bedömdes häcka i området var bland andra lavskrika, spillkråka (NT), kungsfågel (VU), duvhök (NT) och ormvråk. Slaguggla (NT) påträffades i området vid samma tidpunkt och det fanns gott om tjäder. Även om ingen senare inventering gjorts är fortfarande livsmiljöerna goda för dessa arter. Andra gamla uppgifter finns om att mindre hackspett (NT) och tretåig hackspett (NT) observerats i området.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Sjön Ängratörn och dess omgivning och naturskogar är för många människor förknippad med färlaförfattaren Albert Viksten (1889-1969) och hans författarskap. Viksten tillhörde de första miljökymparna och den första generationen arbetarförfattare. Han gav ut ett 50-tal böcker och skrifter. Flera av sina Norrlandsskildringar skrev han i sitt torp vid sjöns norra strand, som

han köpte efter sin 50-årsdag. I boken "Mitt paradiset" sammanfattar Viksten sina tankar om sitt liv vid Ängratörn och om nödvändigheten av naturupplevelser för ett meningsfullt liv. Viksten tillbringade en stor del av sina sista tre decennier vid Ängratörn, som blev en mötesplats för kulturpersonligheter som Vilhelm Moberg, Ivar Lo-Johansson, Gustav Hedenvind-Eriksson och Rune Sigvard. Torpet ägs i dag av en kommunal stiftelse och Albert Vikstensällskapet, som bildades 1981, arbetar för att hålla minnet av Albert Viksten levande.

I övrigt finns inga kända lämningar eller andra kulturhistoriska bevarandevärden inom reservatsområdet. Skogen i området visar överlag en mycket låg grad av kulturpåverkan, vilket gör området desto mer intressant ur naturvårdssammanhang.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Näsbergfältet med Skrälldalen-Ängratörn är ett geovetenskapligt, hydrologiskt och landskapsmässigt mångsidigt område och har därför utsetts som riksintresse för naturvård. På en relativt liten yta finns distinkta former bevarade som representerar ett sammanhängande utvecklingsskede. Näsbergfältet utgör ett oregelbundet, intressant randdelta uppbyggt till högsta kustlinjen. Detta område avvattnas västerut via Vandelån och Gårdsjöån. Näsbergåsens dalgång övergår mot norr i Skrälldalen via en pasströskel drygt 300 möh. Genom pasströskeln har en mindre issjö, Ängratörn-issjön, tillfälligt tappats mot söder och eroderat ut i en mindre strömränna i sandurfältet. Terrasser utmed Ängratörns östsida har tillkommit under detta issjöstadium.

Reservatsområdet är uppbyggt av blockrik morän på granitberggrund. I ett stråk som sträcker sig från toppen på Törnberget och söderut är berggrunden exponerad. Söder om Ängratörn, nere i botten på Skrälldalen, rinner Skrälldalsån i isälvssedimentet.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är av litet intresse för friluftslivet, främst på grund av att det ligger relativt avlägset. Flera skogsbilvägar sträcker sig fram till reservatsområdet. Det finns en stig som leder rakt igenom reservatet i nord-sydlig riktning mellan de båda skogsbilvägarna samt en stig i en slinga som rundar berget.

1.4 Källförteckning

- Beslut om bildande av naturreservatet Törnberget, 1999-09-01, 231-7890-95, 61-218, Länsstyrelsen i Gävleborg
- Bevarandeplan Natura 2000-området SE0630100 Törnberget, 511-1255-2016, Länsstyrelsen Gävleborg

- Berggrundskarta 1:50 000, Sveriges geologiska undersökning:
<https://www.sgu.se/produkter/kartor/kartgeneratorm/>
- Jordartskarta 1:50 000, Sveriges geologiska undersökning:
<https://www.sgu.se/produkter/kartor/kartgeneratorm/>
- Invasionen i Skrälldalen på 1850-talet, Olov Oskar Skyttner/Anders Delin, Växter i Hälsingland och Gästrikland (VÄX), nr 1:2015 årgång 33, Gävleborgs Botaniska Sällskap (GÄBS), lokalförening av Svenska Botaniska Föreningen.
- Länsstyrelsens fältanteckningar, 2018
- Registerblad: XN19 Näsbergsfältet-Skrälldalen, Område av riksintresse för naturvård i Gävleborgs län, Boverket:
<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/riksintressen/kartor/>
- SLU Artdatabanken (2020), Rödlistade arter i Sverige 2020, SLU, Uppsala
- Värdefull natur i Gävleborg, Naturvårdsprogram, Rapport 1997:12, Länsstyrelsen i Gävleborg
- Ängratörn – en skogsbiologisk inventering, Rapport 1992:11, Länsstyrelsen Gävleborg

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet är indelat i 5 skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

1. Talldominerad skog med naturvårdsbränning och/eller brandefterliknande åtgärder
2. Grandominerad naturskog med i huvudsak fri utveckling
3. Ungskog (tallöverståndare) med naturvårdsbränning
4. Ungskog
5. Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Talldominerad skog med naturvårdsbränning och/eller brandefterliknande åtgärder, ca 98 ha

Beskrivning

Talldominerad skog längs Törnbergets höjdrygg. Det finns spår efter gamla bränder och gott om tallar som är kring 200 år gamla. På toppen av Törnberget har en del vindfällen skapats.

Bevarandemål

Skogen är brandpräglad, olikåldrig och innehåller strukturer som gamla träd, träd med brandljud, döda stående och liggande träd, och bränd död ved. I skogen finns goda förutsättningar för arter kopplade till brandpräglad skog. Brand förekommer i området med regelbundna intervall. Gran i olika åldrar förekommer i begränsad omfattning. Arealen taiga (9010) i hela reservatet är minst 106,7 ha och bör öka i det längre tidsperspektivet då mer och mer av skogen utvecklar naturskogsqualiteter.

Skötselåtgärder:

Naturvårdsbränning är önskvärdt för att bibehålla den brandpräglade och öppna skogen. En detaljerad bränningsplan ska tas fram för området inför detta. Graninväxning ska hållas under uppsikt och vid behov röjs inväxande ung gran bort, framför allt om bränning inte kan utföras. Naturvårdsbränning är den åtgärd som ska utföras i första hand. Om det inte är möjligt får även vissa brandefterliknande åtgärder utföras, så som exempelvis att skapa död ved genom ringbarkning, skapa konstgjorda brandljud på tallar, bränna enstaka träd, ympa in tallticka på levande tallar.

Skötselplanens skötselområde 2: Grandominerad naturskog med i huvudsak fri utveckling, ca 52 ha

Beskrivning

Skötselområdet består av den grandominerade skogen längs Törnbergets sluttning ner mot sjön. Då inget modernt skogsbruk bedrivits är tillgången på gamla träd och död ved god. Det finns inslag av gamla lövträd och gamla tallar. I området förekommer arter som framförallt återfinns i olikåldriga, under lång tid orörda skogar på grova lågor av gran, som rosenticka och gränsticka.

Bevarandemål

Skogen är naturskogsartad, olikåldrig och innehåller strukturer som gamla träd, och döda stående och liggande träd. I skogen finns goda förutsättningar för typiska naturskogsarter. Arealen taiga (9010) i hela reservatet är minst 106,7 ha.

Skötselåtgärder

Inga skötselåtgärder är för närvarande planerade i området. Skogen utvecklas fritt genom naturlig dynamik och naturliga processer.

Skötselplanens skötselområde 3: Ungskog med naturvårdsbränning, ca 7 ha

Beskrivning

Talldominerad ungskog med tallöverståndare i reservatets norra del.

Bevarandemål

Skogen är brandpräglad, olikåldrig och innehåller strukturer som gamla träd, träd med brandljud, döda stående och liggande träd, och bränd död ved. I skogen finns goda förutsättningar för arter kopplade till brandpräglad skog. Brand förekommer i området med regelbundna intervall. Gran i olika åldrar förekommer i begränsad omfattning. Med tiden åldras och utvecklas skogen och dess naturvärden så att kriterierna för naturtypen taiga uppfylls.

Skötselåtgärder:

Området är lämpligt att skötas genom naturvårdsbränning för att områdets naturvärden ska utvecklas. En detaljerad bränningsplan ska tas fram för området inför detta. Närmast ned mot sjön finns kraftig och tät lövföryngring. Om denna yta inte inkluderas vid naturvårdsbränning kan inväxande gran röjas bort och lövträd friställas.

På sikt kan skötselområdet föras till skötselområde 1.

Skötselplanens skötselområde 4: Ungskog, ca 13 haBeskrivning

Ungskog efter tidigare föryngringsavverkning i reservatets södra del. Stort inslag av lövträd.

Bevarandemål

Skogen är naturskogsartad, olikåldrig och innehåller strukturer som gamla träd, och döda stående och liggande träd. I skogen finns goda förutsättningar för typiska naturskogsarter. Med tiden åldras och utvecklas skogen och dess naturvärden så att kriterierna för naturtypen taiga uppfylls.

Skötselåtgärder:

Graninväxning ska hållas under uppsikt och vid behov kan inväxande ung gran röjas bort för att gynna löv- och/eller tallvärden. På sikt kan skötselområdet föras till skötselområde 1.

Skötselplanens skötselområde 5: Information och friluftslivBeskrivning

Området bedöms ha en liten betydelse för friluftslivet i dagsläget, men området nås via flera olika skogsbilvägar och det finns en stig som leder runt berget.

Bevarandemål:

- Naturreservatets gräns är tydligt markerad
- Minst en väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet finns.
- Information om naturreservatet finns tillgängligt på länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder:

Markering av områdets gräns. Framtagande, uppsättning och underhåll av informationsskyltar. Information om området på Länsstyrelsens hemsida hålls uppdaterad.

Då området i dagsläget inte besöks i någon större omfattning saknas incitament till att prioritera åtgärder för friluftslivet i reservatet. Stigarna som finns i området kommer i första hand inte att markeras eller röjas av förvaltaren. Däremot ska möjligheten till att i framtiden underhålla stigarna och dess markering finnas kvar, och vid behov får fallna träd avlägsnas antingen genom kapning eller genom att de dras undan för att underlätta framkomligheten. Liknande gäller för skogsbilvägarna, nämligen att föreskrifterna inte hindrar normalt vägunderhåll, men för allmänhetens tillgänglighet till området krävs inte underhåll av vägsträckorna inom reservatsområdet.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsens personal eller andra av länsstyrelsen anlidade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker för:

- Gränsmarkering
- Informationsskyltar
- Naturvårdsbränning
- Eventuell röjning av ung gran och andra brandefterliknande åtgärder

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen specificeras i dokumentet ”Uppföljningsplan för Törnbergets naturreservat” vilket fastställs i samband med naturreservatets bildande. Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i ”Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län – policy och översiktlig plan 2012”.

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Frekvens	Prioritering	Finansiering
Markering och underhåll av naturreservatets gräns	Initialt och därefter vid behov	Naturreservatets gräns, se beslutskarta	Engångsåtgärd samt återkommande (underhållet)	1	Skötselanslaget
Ta fram, sätta upp och underhålla informations-tavlor	Initialt och därefter vid behov	Se föreslagen placering i karta på s. 13	Engångsåtgärd samt återkommande (underhållet)	1	Skötselanslaget
Tillhandahålla information om reservatet på länsstyrelsens hemsida	Initialt och därefter vid behov	Länsstyrelsens hemsida	Engångsåtgärd samt återkommande (underhållet)	1	Skötselanslaget
Upprätta en brandplan	När naturvårdsbränning planeras	För skötselområde 1 och 3	Engångsåtgärd	2	Skötselanslaget

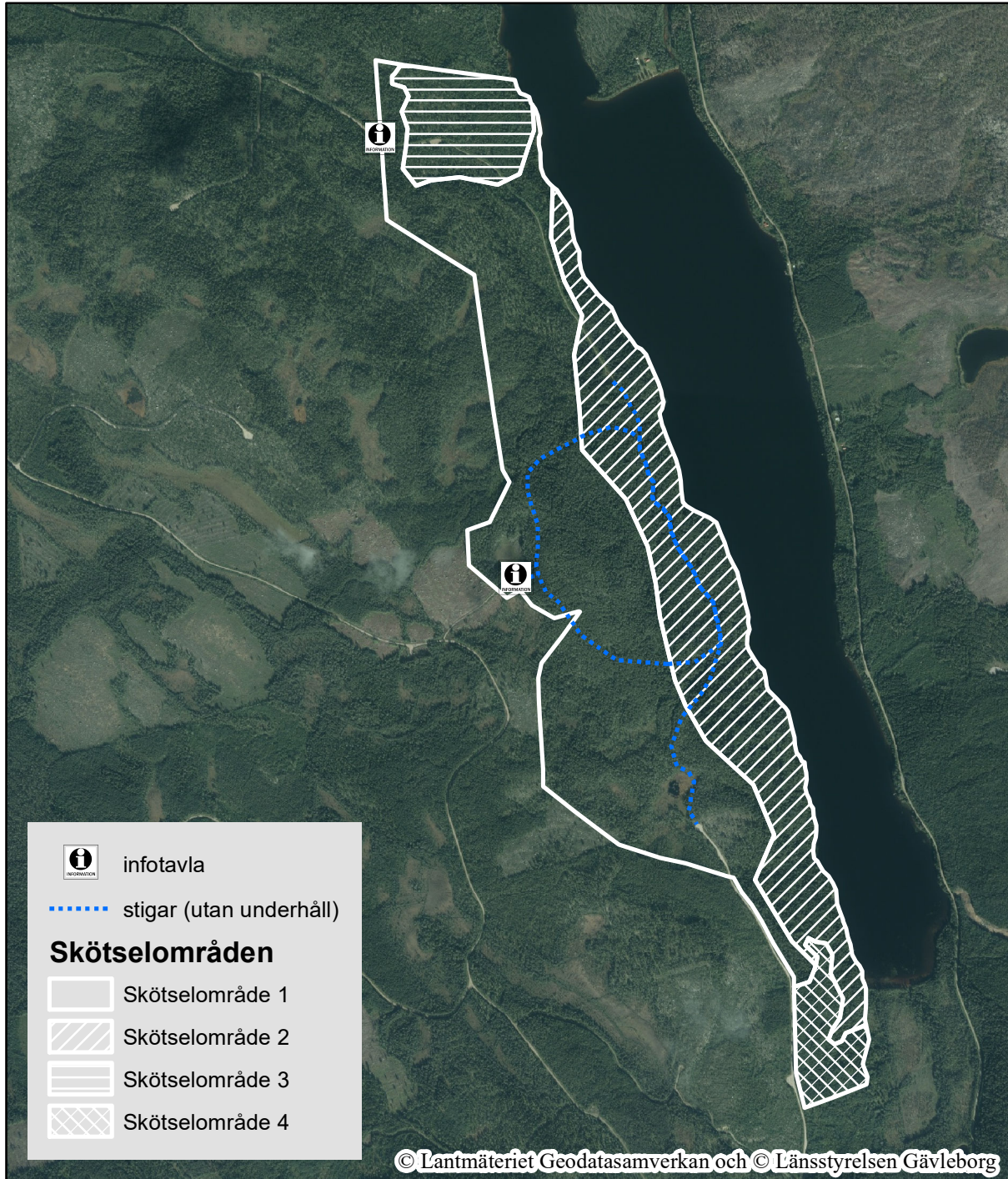
Naturvårdsbränning	Vid möjlighet och vid behov, efter att brandplan tagits fram	Skötselområde 1 och 3	Återkommande	2	Skötselanslaget
Röjning av ung gran	Vid behov	Skötselområde 1, 3 och 4.	Återkommande	2	Skötselanslaget
Andra brandefterliknande åtgärder	Om inte bränning kan utföras	Skötselområde 1	Återkommande	3	Skötselanslaget

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om ca 15 år.



Törnbergets naturreservat Skötselkarta



Bakgrundskarta: Ortofoto färg

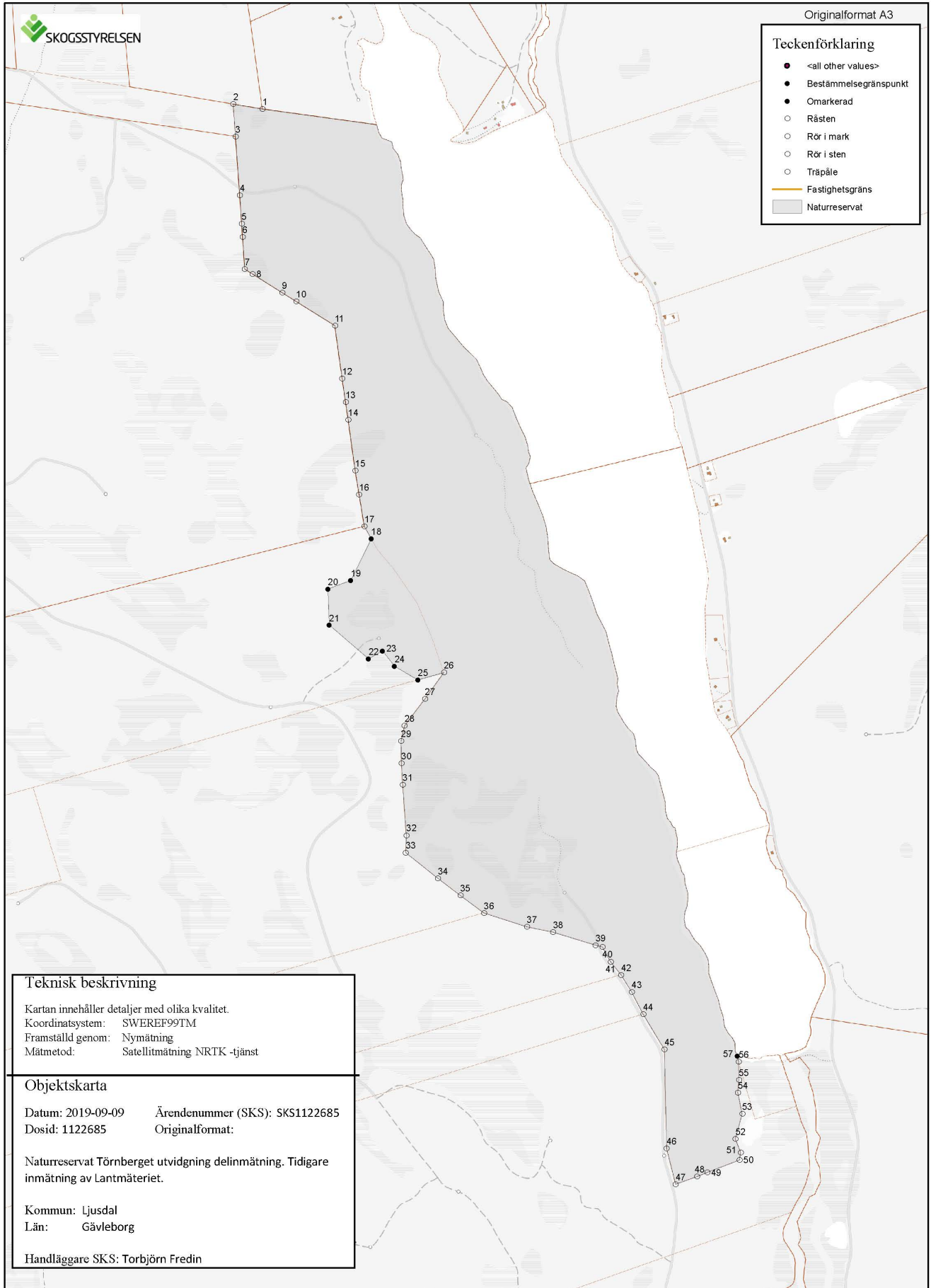
Skala 1:20 000

0 100200 400 600 800 1 000 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Törnbergets naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6863318 E: 520159





28	6862978,47	519900,85	Rör i mark
29	6862931,61	519890,40	Rör i mark
30	6862863,00	519891,23	Rör i mark
31	6862796,83	519895,49	Rör i mark
32	6862641,37	519906,75	Rör i mark
33	6862587,93	519904,72	Rör i mark
34	6862509,35	520003,61	Rör i mark
35	6862456,26	520072,52	Rör i mark
36	6862402,67	520145,41	Rör i mark
37	6862360,02	520277,74	Rör i mark
38	6862343,58	520357,63	Rör i mark
39	6862303,40	520488,68	Rör i mark
40	6862297,89	520509,85	Rör i mark
41	6862252,02	520535,11	Rör i mark
42	6862212,13	520567,88	Rör i mark
43	6862158,96	520600,39	Rör i mark
44	6862091,07	520635,37	Rör i mark
45	6861982,70	520700,56	Rör i mark
46	6861678,06	520707,42	Rör i mark
47	6861567,89	520735,28	Rör i mark
48	6861591,54	520801,52	Rör i mark
49	6861604,24	520832,67	Rör i mark
50	6861642,50	520932,19	Rör i mark
51	6861665,65	520935,77	Rör i mark
52	6861707,49	520919,12	Rör i mark
53	6861783,98	520940,35	Rör i mark
54	6861849,91	520926,68	Rör i mark
55	6861889,52	520929,95	Rör i mark
56	6861945,13	520929,52	Rör i mark
57	6861962,14	520924,63	Omarkerad

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det **skriftligen** hos **Regeringen, Miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

eller via e-post till:

gavleborg@lansstyrelsen.se

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

I överklagandet ska Ni ange

1. Ert namn och Er adress
2. vilket beslut Ni överklagar (diarienummer eller motsvarande)
3. vilken ändring Ni vill ha, samt
4. vilka skäl Ni anser att Ni har för ändringen.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med Naturvårdsenheten vid Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).